

БЛЮХЕР Василь Костянтинович (19. 11(01. 12). 1890, с. Барщинці, нині Ярослав, обл., РФ — 09. 11. 1938, Москва) — радянський військовий і політичний діяч. Державні нагороди СРСР. Маршал СРСР (1935). Депутат ВР СРСР 1-го скликання. Учасник 1-ї світ. війни. унтер-офіцер рос. армії. Від 1917 брав участь у воєн. діях на боці більшовиків, воював у Поволжі. 1918 під його командуванням було розгромлено армію генерала О. Дутова. Командував 10-тисяч. партизан. армією на Уралі, що здійснила перехід тилами О. Колчака. Першим у СРСР нагородж. орденом Червоного Прапора (2 вересня 1918). У 1919–21 — командувач 51-ї стрілец. дивізії, що відзначилася в боях проти військ О. Колчака і П.

Врангеля, зокрема в Перекопсько-Чонгарській операції (1920). У 1921–22 — головнокомандувач, військ. міністр, голова військ. ради Далекосхід. республіки, керував операцією під Волочаєвкою (Хабаров. край) та здобуттям м. Спаськ. Від 1923 — командир корпусу, нач. Петрогр. укріпленого р-ну; 1924–27 — гол. військ, радник рев. Китай, уряду; 1927–29 — пом. командувача військами Укр. військ. округу; 1929–38 — командувач Окремою червонопрапор. далекосхід. армією, зокрема під час рад.-китай. конфлікту. Б. був членом комісії, яка на закритому засіданні під головуванням В. Ульріха 11 червня 1937 засудила учасників «заколоту» серед вищого рад. військ. кер-ва, т. зв. «змови М. Тухачевського», до страти. Був викликаний до Москви, оскільки Й. Сталін висловив незадоволення його діями під час рад.-япон. конфлікту. 22 жовтня 1938 заарешт. за звинуваченням у «військ.-фашист. змові». Помер під слідством.

Рекомендована література

1. Душенькин В. В. Пролетарский маршал. Москва, 1973;
2. Волкогонов Д. А. Триумф и трагедия. Политический портрет И. В. Сталина: У 2-х кн. Кн. 1. К., 1989;
3. «Антисоветская троцкистская военная организация» в Красной Армии // Реабилитация. Политические процессы 30–50-х годов. Москва, 1991;
4. Сувениров О. Ф. Трагедия РККА. 1937–1938. Москва, 1998.

Ю. І. Шаповал

Бібліографічний опис:

Блюхер Василь Костянтинович / Ю. І. Шаповал // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35573>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).